

196 / 1144

197

NAZWY MIEJSCOWOŚCI NA POMORZU.

(NAZWY WAŻNIEJSZYCH MIEJSCOWOŚCI PRUS WSCHODNICH
I ZACHODNICH ORAZ WSCHODN. POGRANICZA POMERANII).

— — —
STARANIEM TOWARZYSTWA KRESÓW POMORSKICH.

— — —

wpl. inw. 196

WARSZAWA.

SKŁAD GŁÓWNY W KSIĘGARNI GEBETHNERA I WOLFFA.

1919.

- 50 / -

91(438): 484

640/Z
5928/1

l. niw. 196.

BIBLIOTEKA

Wyższe! Szkoły Polit. - Wych.

Dawne Prusy Królewskie i Książęce, t. j. ziemie, stanowiące Pomorze, niemal do wybuchu wielkiej wojny europejskiej były częścią kraju naszego, najmniej znaną szerszemu ogółowi. Przemoc pruska, usilnie się starała, aby zakryć prawdziwe ich oblicze. Osiągała to w znacznym stopniu zniemczeniem nazw miast, wsi, stacji kolejowych. Podróżując w ostatnich czasach przez Prusy Zachodnie i Wschodnie, miało się nieraz wrażenie, powierzchowne coprawda, iż jedzie się krajem niemieckim.

Godnym ubolewania jest objaw, dość jeszcze częsty, że w mowie potocznej o miejscowościach obydwóch tych prowincji używamy nazw niemieckich lub zupełnie błędnych polskich, Zdarza się to i w prasie.

Towarzystwo Kresów Pomorskich, pragnąc zapobiedz temu, a zarazem przyczynić się do rozpowszechnienia właściwych, pięknych, starodawnych nazw, wydaje niniejszy podręczny spis nazw miejscowości ważniejszych.

Spis składa się z dwóch części: polsko-niemieckiej i niemiecko-polskiej. Miejscowości, których nazwa po polsku i po niemiecku jest jednobrzmiąca (naprz. Czersk), są w spisie pominięte. Przy każdej nazwie jest podana prowincja, w której leży dana miejscowość, z uwzględnieniem podziału administracyjnego, w jakim się spotykamy w najbardziej rozpowszechnionych mapach. Zastosowane są skróty następujące:

Prusy Zachodnie — Pr. Z., Prusy Wschodnie — Pr. W., Pomerania — Pmr.

Warszawa, 4 lipca 1919 r.

I. SPIS POLSKO-NIEMIECKI.

Alembork (Pr. W.) Allenburg.

Barciany (Pr. W.) Barten.

Bartoszyce (Pr. W.) Bartenstein.

Biała (Pr. W.) Bialla.

Białembork (Pr. Z.) Baldenburg.

Biskupice (Pr. W.) Bischoffsburg.

Biskupiec (Pr. Z.) Bischoffswerder.

Bisztynek (Pr. W.) Bischoffstein.

Braniewo, Brunsberga (Pr. W.) Braunsberg.

Brodnica (Pr. Z.) Strassburg i. Pr.

Brunszberga, Braniewo (Pr. W.) Braunsberg.

Bytów (Pmr.) Bütow.

Chełmno (Pr. Z.) Kulm.

Chełmża (Pr. Z.) Kulmsee.

Chojnice (Pr. Z.) Konitz.

Cynty (Pr. W.) Zinten.

Czaplinek [Pmr.] Neustettin.

Czarne, Hamersztyn (Pr. Z.) Hammerstein.

Człuchów (Pr. Z.) Schlochau.

Człopa (Pr. Z.) Schloppe.

Darkiejny (Pr. W.) Darkehmen.

Dąbrówno (Pr. W.) Gilgenburg.

Dobre miasto (Pr. W.) Guttstadt.

Domnowo (Pr. W.) Domnowo.

Drengfurt (Pr. W.) Drengfurth.

Działdowo (Pr. W.) Soldau.

Dziergoń (Kiszpork) (Pr. Z.) Christburg.

Elbląg (Pr. Z.) Elbing.

Ełk (Łek) (Pr. W.) Lyck.

Frombork (Pr. W.) Frauenburg.

Frydland (Pr. W.) Friedland.

Frydląd (Pr. Z.) Pr. Friedland.

Gardej (Pr. Z.) Garnsee.

Gąbin (Pr. W.) Gumbinnen.

Gdańsk (Pr. Z.) Danzig.

Gierdawy (Pr. W.) Gerdauen.

Gniew (Pr. Z.) Mewe.

Golub (Pr. Z.) Gollub.

Gołdap (Pr. W.) Goldap.

Górzno (Pr. Z.) Gorzno.

Grudziądz (Pr. Z.) Graudenz.

Holąd Pr. (Pr. W.) Pr.-Holland.

Holsztynek (Pr. W.) Hohenstein.

Hamersztyn, Czarne (Pr. Z.) Hammerstein.

Ława (Pr. Z.) Dtsch. Eylau.

Ławka (Pr. W.) Pr. Eylau.

Jańsbork (Pr. W.) Johannisburg.

Jastrowie (Pr. Z.) Jastrow.

Jeżiorany (Pr. W.) Seeburg.

Kamień (Pr. Z.) Kamin.

Kartuzy (Pr. Z.) Karthaus.

Kłajpeda (Pr. W.) Memel.

Korsze (Pr. W.) Korschen.

Kościerzyna (Pr. Z.) Berent.

Kowalewo (Pr. Z.) Schönsee.

Krajenka (Pr. Z.) Krojanke.

Królewiec (Pr. W.) Königsberg.

Krzyżbork (Pr. W.) Kreuzburg.

Kurzętnik (Pr. Z.) Kauernick.

Kwidzyń (Pr. Z.) Marienwerder.

Lec (Pr. W.) Lötzen.

Lębork (Pr. W.) Lauenburg.

Lędyk (Pr. Z.) Landeck.

Libsztat (Pr. W.) Liebstadt.

Lidzbark (Pr. Z.) Lautenburg.

Licperga (Pr. W.) Heilsberg.

Lubawa (Pr. Z.) Löbau.

Łabiawa (Pr. W.) Labiau.

Łasin (Pr. Z.) Lessen.

Malborg (Pr. Z.) Marienburg.
Melsk (Pr. W.) Mehlsack.
Miasteczko (Pmr.) Rummelsburg.
Mikołajki (Pr. W.) Nikolaiken.
Miłomłyn (Pr. W.) Liebemühl.
Młynary (Miłuza) (Pr. W.) Mühlhausen.
Morąg (Pr. W.) Mohrunen.

Nibork (Pr. W.) Neidenburg.
Nordenbork (Pr. W.) Nordenburg.
Nowe (Pr. Z.) Neuenburg.
Nowydwór (Pr. Z.) Tiegenhof.
Nowe Miasto (Pr. Z.) Neumark.
Nowy Port (Pr. Z.) Neufahrwasser.
Nytych (Pr. Z.) Neuteich.

Okonek (Pmr.) Ratzebuhr.
Olecko (Pr. W.) Marggrabowa.
Oliwa (Pr. Z.) Oliva.
Olsztyn (Pr. W.) Allenstein.
Orneta (Pr. W.) Wormditt.
Orzysz (Pr. W.) Aris.
Ostróda (Pr. W.) Osterode.

Pasym (Pr. W.) Passenheim.
Pilkały (Pr. W.) Pillkallen.
Piława (Pr. W.) Pillau.
Prabuty (Pr. Z.) Riesenburg.
Puck (Pr. Z.) Putzig.

Radzyń (Pr. Z.) Rehden.
Ragneta (Pr. W.) Ragnit.
Rastembork, Rościbórz (Pr. W.) Rastenburg.
Reszel (Pr. W.) Rössel.
Rościborz, Rastembork (Pr. W.) Rastenburg.
Rybaki (Pr. W.) Fischausen.
Ryn (Pr. W.) Rhein.

Sempolno (Pr. Z.) Zempelburg.
Skarszewy (Pr. Z.) Schöneck.
Słupsk (Pmr.) Stolp.
Sopot (Pr. Z.) Zoppot.
Starogard (Pr. Z.) Pr. Stargard.
Stołupiany (Pr. W.) Stallupönen.
Szczytno (Pr. W.) Ortelsburg.
Sztum (Pr. Z.) Stuhm.
Szyłokarczma (Pr. W.) Heydekrug.
Szyrwinty (Pr. W.) Schirwindt.
Susz (Pr. W.) Rosenberg.
Świecie (Pr. Z.) Schwetz.
Św. Siewierka (Pr. W.) Heiligenbeil.
Szepoła (Pr. W.) Schippenbeil.

Tapiewo (Pr. W.) Tapiaw.
Tczew (Pr. Z.) Dirschau.
Tolkmicko (Pr. Z.) Tolkemit.
Toruń (Pr. Z.) Thorn.
Tuchola (Pr. Z.) Tuchel.
Tuczno (Pr. Z.) Tütz.
Tylża (Pr. W.) Tilsit.

Wałcz (Pr. Z.) Dtsch. Krone.
Wartembork (Pr. W.) Wartenburg.
Wąbrzeźno (Pr. Z.) Briesen.
Wejherowo (Pr. Z.) Neustadt.
Welawa (Pr. W.) Wehlau.
Węgobork (Pr. W.) Angerburg.
Wielbark (Pr. W.) Willenberg.
Więcbork (Pr. Z.) Vandsburg.
Wystruć (Pr. W.) Insterburg.

Zalewo (Zelwałd) (Pr. W.) Saalfeld.
Ządzbork (Pr. W.) Sensburg.
Złotów (Pr. Z.) Flatow.

II. SPIS NIEMIECKO-POLSKI.

Allenburg (Pr. W.) Alembork.
Allenstein (Pr. W.) Olsztyn.
Angerburg (Pr. W.) Węgobork.
Aris (Pr. W.) Orzysz.

Baldenburg (Pr. Z.) Białembork.
Barten (Pr. W.) Barciany, Barty.
Bartenstein (Pr. W.) Bartoszyce.
Berent (Pr. Z.) Kościerzyna.
Bialla (Pr. W.) Biała.
Bischoffsburg (Pr. W.) Biskupice.
Bischoffstein (Pr. W.) Bisztynek.
Bischoffswerder (Pr. Z.) Biskupiec.

Braunsberg (Pr. W.) Braniewo, Brunsberga.

Briesen (Pr. Z.) Wąbrzeźno.

Bütow (Pmr.) Bytów.

Christburg (Pr. Z.) Dziergoń, (Kiszpork).

Danzig (Pr. Z.) Gdańsk.

Darkehmen (Pr. W.) Darkiejny.

Dirschau (Pr. Z.) Tczew.

Domnau (Pr. W.) Domnowo.

Drengfurth (Pr. W.) Drengfurt.

Elbing (Pr. Z.) Elbląg.

Eylau Dtsch. (Pr. Z.) Iława.

Eylau Pr. (Pr. W.) Iławka.

Fischhausen (Pr. W.) Rybaki.

Flatow (Pr. Z.) Złotów.

Frauenburg (Pr. W.) Frombork.

Friedland Dtsch. (Pr. W.) Frydland.

Friedland Pr. (Pr. Z.) Frydląd.

Garnsee (Pr. Z.) Gardej.

Gerdauen (Pr. W.) Gierdawy.

Gilgenburg (Pr. W.) Dąbrówno.

Goldap (Pr. W.) Gołdap.

Gollub (Pr. Z.) Golub.

Gorzno (Pr. Z.) Górzno.

Graudenz (Pr. Z.) Grudziądz.

Gumbinnen (Pr. W.) Gąbin.

Guttstadt (Pr. W.) Dobremiasto.

Hammerstein (Pr. Z.) Czarne, Hamersztyn.
Heiligenbeil (Pr. W.) Św. Siekierki.
Heilsberg (Pr. W.) Licperga.
Heydekrug (Pr. W.) Szyłokarczma.
Hohenstein (Pr. W.) Holsztynek.
Holland Pr. (Pr. W.) Pr. Hoład.

Insterburg (Pr. W.) Wystruć.

Jastrow (Pr. Z.) Jastrowie.
Johannisburg (Pr. W.) Jańsbork.

Kamin (Pr. Z.) Kamień.
Karthaus (Pr. Z.) Kartuzy.
Kauernick (Pr. Z.) Kurzętnik.
Konitz (Pr. Z.) Chojnice.
Königsberg (Pr. W.) Królewiec.
Korschen (Pr. W.) Korsze.
Kreuzburg (Pr. W.) Krzyżbork.
Krojanke (Pr. Z.) Krajenka.
Krone Dtsch. (Pr. Z.) Wałcz.
Kulm (Pr. Z.) Chełmno.
Kulmsee (Pr. Z.) Chełmża.

Labiau (Pr. W.) Łabiawa.
Landeck (Pr. Z.) Łędyk.
Lauenburg (Pmr.) Lębork.
Lautenburg (Pr. Z.) Lidzbark.
Lessen (Pr. Z.) Łasin.

Liebemühl (Pr. W.) Miłomłyn.
Liebstadt (Pr. W.) Libsztat.
Löbau (Pr. Z.) Lubawa.
Lötzen (Pr. W.) Lec.
Lyck (Pr. W.) Ełk (przym. łecki).

Marggrabowa (Pr. W.) Olecko.
Marienburg (Pr. Z.) Malborg.
Marienwerder (Pr. Z.) Kwidzyń.
Mehlsach (Pr. W.) Melsk.
Memel (Pr. Z.) Kłajpeda.
Mewe (Pr. Z.) Gniew.
Mohrungen (Pr. W.) Morąg.
Mühlhausen (Pr. W.) Młynary (Miłuza).

Neidenburg (Pr. W.) Nibork.
Neufahrwasser (Pr. Z.) Nowy Port.
Neuenburg (Pr. Z.) Nowe.
Neumark (Pr. Z.) Nowe Miasto.
Neustadt (Pr. Z.) Wejherowo.
Neustettin (Pmr.) Czaplinek.
Neuteich (Pr. Z.) Nytych.
Nikolaiken (Pr. W.) Mikołajki.
Nordenburg (Pr. W.) Nordenbork.

Oliva (Pr. Z.) Oliwa.
Ortelsburg (Pr. W.) Szczytno.
Osterode (Pr. W.) Ostróda.

Passenheim (Pr. W.) Pasym.
Pillkallen (Pr. W.) Pılkały (Piłokalnie).
Pillau (Pr. W.) Piława.
Putzig (Pr. Z.) Puck.

Ragnit (Pr. W.) Ragneta.
Rastenburg (Pr. W.) Rastembork (Rościborz).
Ratzebuhr (Pmr.) Okonek.
Rehden (Pr. Z.) Radzyń.
Rhein (Pr. W.) Ryn.
Riesenburg (Pr. Z.) Prabuty.
Rosenberg (Pr. Z.) Susz.
Rössel (Pr. W.) Reszel.
Rummelsburg (Pmr.) Miasteczko.

Saalfeld (Pr. W.) Zalewo, Zełwałd.
Schippenbeil (Pr. W.) Szępopel.
Schirwindt (Pr. W.) Szyrwinty.
Schlochau (Pr. Z.) Człuchów.
Schloppe (Pr. Z.) Człopa.
Schöneck (Pr. Z.) Skarszewy.
Schönsee (Pr. Z.) Kowalewo.
Schwetz (Pr. Z.) Świecie.
Seeburg (Pr. W.) Jeziorany.
Sensburg (Pr. W.) Ządzbork.
Soldau (Pr. W.) Działdowo.
Stallupönen (Pr. W.) Stołupiany.
Stargard (Pr. Z.) Starogard.
Stolp (Pmr.) Słupsk.

Strassburg i. Pr. (Pr. Z.) Brodnica.
Stuhm (Pr. Z.) Sztum.

Tapiau (Pr. W.) Tapiewo.
Thorn (Pr. Z.) Toruń.
Tiegenhof (Pr. Z.) Nowydwór.
Tilsit (P. W.) Tylża.
Tolkemit (Pr. Z.) Tolkmicko.
Tuchel (Pr. Z.) Tuchola.
Tütz (Pr. Z.) Tuczno.

Vandsburg (Pr. Z.) Więcbork.

Wartenburg (Pr. W.) Wartembork.
Wehlau (Pr. W.) Welawa.
Willenberg (Pr. W.) Wielbark.
Wormditt (Pr. W.) Orneta.

Zempelburg (Pr. Z.) Sempolno.
Zinten (Pr. Z.) Cynty.
Zoppot (Pr. Z.) Sopot.

l. nr. 196.

BIBLIOTEKA

Wyższe! Szkoły Polit. - Wych.

5928/1

Celem Towarzystwa Kresów Pomorskich jest spóldziałanie jaknajściślejszemu zespoleniu narodowemu, państwowemu i gospodarczemu z całością ziem polskich Pomorza polskiego (t. j. zwróconych Polsce części Prus Królewskich i Książęcych).

Statut T. K. P. przewiduje członków: rzeczywistych, opłacających conajmniej po mk. 5 kwartalnie, lub jednorazowo mk. 300, protektorów, wpłacających jednorazowo mk. 2000, wspierających, wnoszących nie mniej jak markę rocznie. Instytucje z prawami członków rzeczywistych opłacają conajmniej rocznie mk. 200.

Statut T. K. P. kosztuje markę.

Adres Tow. K. P.— Warszawa, Czackiego 3/5.